

CYNLLUN IAITH GYMRAEG CYNGOR TREF LLANDEILO

Cynllun Iaith Gymraeg a baratowyd o dan Deddf yr Iaith Gymraeg 1993.

Derbyniodd y Cynllun gymeradwyaeth y Bwrdd o dan adran 14(1) y Ddeddf ar 19 Awst 2004.

1. DATGANIAD AGORIADOL

Mae Cyngor Tref Llandeilo wedi mabwysiadu'r egwyddor, wrth gynnal busnes cyhoeddus yng Nghymru, y bydd yn trin y Gymraeg â'r Saesneg ar y sail eu bod yn gyfartal. Mae'r cynllun hwn yn nodi sut y bydd y Cyngor yn gweithredu'r egwyddor honno wrth ddarparu gwasanaethau i'r cyhoedd yn Llandeilo

Mae'r Cyngor yn cydnabod y gall aelodau'r cyhoedd fynegi eu barn a'u hanghenion yn well yn eu dewis iaith, mai mater o arfer da yn hytrach na goddefgarwch yw eu galluogi i ddefnyddio'u dewis iaith ac y gall gwadu'r hawl i ddefnyddio eu dewis iaith eu rhoi mewn sefyllfa anfanteisiol. Bydd y Cyngor felly yn cynnig i'r cyhoedd yr hawl i ddewis pa iaith i'w ddefnyddio wrth ymdrin ag ef.

Nôd y Cyngor yw:

- galluogi pawb sydd yn defnyddio gwasanaeth neu drafod gyda'r Cyngor neu'n cyfrannu at y broses ddemocrataidd i wneud hyn trwy gyfrwng y Gymraeg neu'r Saesneg yn ôl dewis personol yr unigolyn.
- hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg yn y gymuned.
- annog eraill i hyrwyddo a defnyddio'r Gymraeg yn y gymuned.

2. CYFLWYNIAD I GYNGOR TREF LLANDEILO

- cynnal a chadw llwybrau cyhoeddus;
- ystyried materion cynllunio;
- awgrymu gwelliannau yn ymwneud â phriffyrdd;
- cydweithio â'r heddlu i ddiogelu'r gymuned;
- cyfrifoldeb am oleuadau stryd;
- darparu goleuadau Nadolig yn flynyddol;
- rhoi cymorth ariannol i nifer o fudiadau gwirfoddol ac elusenol;
- gofalu am seddau eistedd a byrddau arddangos cyhoeddus;
- penodi cynrychiolwyr ar nifer o gyrff lleol ac allanol.

Y mae nifer o grwpiau cymdeithasol, diwylliannol a chymunedol yn chwarae rhan flaenllaw ym mywyd yr ardal. Y mae'r Cyngor yn gweithio i hyrwyddo datblygiadau cymunedol a gweithgareddau cymdeithasol gan ymateb i anghenion lleol er mwyn gwella safon byw yn yr ardal.

Mae gan y Cyngor 12 o aelodau etholedig, fel nifer llawn, ac mae'r Clerc yn gweithio'n rhan amser o'r swyddfa. Nid yw'r Clerc presennol yn siarad Cymraeg, ac mae'r mwyafrif o aelodau'r Cyngor naill ai yn ddi-Gymraeg neu'n dysgu Cymraeg. Mae canran uchel o siaradwyr Cymraeg yn yr ardal a nifer o grwpiau cymunedol Cymreig megis Merched y Wawr, Mudiad Ysgolion Meithrin, yr Urdd, Capeli a grwpiau drama. Mae yna ddwy Ysgol Gynradd, gydag un ohonynt yn cynnig addysg drwy gyfrwng y Gymraeg, ac mae'r Ysgol Uwchradd leol yn ddwyieithog.

3. CYNLLUNIO A CHYFLWYNO GWASANAETHAU

3.1. Polisiau a Mentrau Newydd

3.1.1. Wrth lunio neu ystyried polisiau a mentrau newydd, bydd y Cyngor yn:

- asesu eu heffaith ieithyddol gan ofalu eu bod yn gyson â'r Cynllun Iaith.
- hyrwyddo a hwyluso defnyddio'r Gymraeg pryd bynnag y bydd hynny'n bosibl, ac yn symud yn nes at weithredu'r egwyddor o gydraddoldeb yn llawn bob cyfle a ddaw.
- ymgynghori â Bwrdd yr Iaith Gymraeg ymlaen llaw ynglŷn ag unrhyw fwriad fyddai'n effeithio ar y Cynllun hwn, neu Gynllun unrhyw gorff cyhoeddus arall. Ni newidir y Cynllun hwn heb gytundeb y Bwrdd ymlaen llaw.
- sicrhau bod y sawl sydd yn ymwneud â llunio polisiau yn ymwybodol o'r Cynllun ac o gyfrifoldebau'r Cyngor o dan Deddf yr Iaith Gymraeg 1993.
- sicrhau y bydd mesurau yn y Cynllun yn cael eu gweithredu wrth roi polisiau a mentrau newydd ar waith.

Amserlen: o ddyddiad cymeradwyo'r Cynllun

3.2. Safonau Ansawdd

3.2.1. Bydd y Cyngor yn darparu gwasanaeth o'r un safon uchel ac yr un mor brydlon yn y ddwy iaith.

Amserlen: o ddyddiad cymeradwyo'r Cynllun

4. YMDRIN Â'R CYHOEDD SYDD YN SIARAD CYMRAEG

4.1. Gohebu Ysgrifenedig

4.1.1. Bydd y Cyngor yn croesawu gohebiaeth yn y Gymraeg neu'r Saesneg.

4.1.2. Ni fydd ateb gohebiaeth trwy gyfrwng y Gymraeg yn achosi oedi.

4.1.3. Os derbynnir gohebiaeth yn y Gymraeg caiff ei ateb yn y Gymraeg.

- 4.1.4. Bydd gohebiaeth yn dilyn sgwrs ffôn neu wyneb yn wyneb neu gyfarfod lle sefydlwyd mai'r Gymraeg yw dewis iaith person yn Gymraeg, er mae'n bosibl na chynhaliwyd y drafodaeth yn y Gymraeg.
- 4.1.5. Dechreuir pob gohebiaeth ag aelod o'r cyhoedd yn ei dewis/ddewis iaith lle bo hynny'n hysbys.
- 4.1.6. Bydd y Cyngor yn gwneud trefniadau i gyfieithu gohebiaeth yn ôl yr angen er mwyn ateb llythyrau yn brydlon yn yr iaith wreiddiol.

Amserlen: o ddyddiad cymeradwyo'r Cynllun

4.2. Cyfathrebu dros y Ffôn

- 4.2.1. Gan nad yw'r Clerc yn ddwyieithog nid oes modd i'r Cyngor gynnig cyfarchiad dwyieithog, na delio â galwadau yn Gymraeg yn y lle cyntaf. Ond pan fo aelod o'r cyhoedd yn dymuno siarad Cymraeg bydd y Clerc yn cynnig trefnu fod aelod Cymraeg o'r Cyngor yn dychwelyd yr alwad, a hynny o fewn 3 diwrnod neu'n esbonio bod croeso i'r unigolyn barhau gyda'r alwad yn Saesneg neu anfon ei ymholiad yn Gymraeg trwy lythyr.

Amserlen: o ddyddiad cymeradwyo'r Cynllun

4.3. Cyfarfodydd Cyhoeddus a drefnir gan neu ar ran y Cyngor

- 4.3.1. Bydd unrhyw gyfarfod cyhoeddus a gynullir i drafod y Gymraeg, addysg Gymraeg, treth y Cyngor neu wybodaeth am etholiad/isetholiad lleol yn ddwyieithog.
- 4.3.2. Bydd pob hysbysrwydd am gyfarfod cyhoeddus o'r fath yn ddwyieithog, ac yn gwahodd mynychwyr i hysbysu'r Clerc o'u dewis iaith o leiaf 10 diwrnod ymlaen llaw er mwyn gallu gwneud trefniadau cyfieithu priodol ar gyfer y di-Gymraeg.
- 4.3.3. Pan fo'n hysbys i'r Cyngor fod aelod o'r cyhoedd yn dymuno siarad Cymraeg mewn cyfarfod cyhoeddus fyddai fel arall yn uniaith Saesneg, dylid parchu hynny trwy wneud y trefniadau cyfieithu priodol.
- 4.3.4. Bydd unrhyw ddeunydd ysgrifenedig megis taflenni neu dryloywon sy'n cael eu defnyddio mewn cyfarfod cyhoeddus sy'n trafod y Gymraeg, addysg Gymraeg, treth y Cyngor neu wybodaeth am etholiad/isetholiad lleol yn ddwyieithog.

Amserlen: o ddyddiad cymeradwyo'r Cynllun

4.4. Cyfarfod y Cyngor

- 4.4.1. Mae cyfarfodydd y Cyngor yn cael eu cynnal yn Saesneg.
- 4.4.2. Bydd pob hysbysiad ac Agenda o gyfarfodydd y Cyngor yn ddwyieithog.
- 4.4.3. Bydd y cofnodion yn Saesneg (cânt eu cyfieithu i'r Gymraeg ar ôl eu cymeradwyo).

- 4.4.4. Bydd y Cyngor yn ymateb yn newis iaith unrhyw ymholwr i geisiadau am wybodaeth sydd yn deillio o'r cofnod, neu unrhyw ran o'r cofnod.

Amserlen: o ddyddiad cymeradwyo'r Cynllun

4.5. Cyfarfodydd wyneb yn wyneb gyda'r cyhoedd

- 4.5.1. Er nad yw'r Clerc yn ddwyieithog bydd y Cyngor yn croesawu cyfarfodydd gyda'r cyhoedd yn y Gymraeg neu'r Saesneg, a bydd y Clerc yn gofalu fod trefniadau yn cael eu gwneud i alluogi unrhyw aelod o'r cyhoedd sydd eisiau trafod materion yn y Gymraeg i wneud hynny gydag aelod dwyieithog o'r Cyngor.

Amserlen: arfer presennol fydd yn parhau

4.6. Ffyrdd eraill o gyfathrebu â'r cyhoedd

- 4.6.1. Mae'r Cyngor yn cysylltu â'r cyhoedd trwy dechnoleg fodern sef safle gwe, ac mae'r cyfryngau yma ar gael yn y Gymraeg â'r Saesneg ar gyfer y cyhoedd.

Amserlen: arfer presennol fydd yn parhau

5. WYNEB CYHOEDDUS Y CYNGOR

5.1. Hunaniaeth Gorfforaethol

- 5.1.1. Enw'r Cyngor yw "Cyngor Tref Llandeilo Fawr Town Council"
- 5.1.2. Mae'r Cyngor eisioes wedi mabwysiadu delwedd gorfforaethol ddwyieithog.
- 5.1.3. Bydd enw a chyfeiriad y Cyngor yn ymddangos yn ddwyieithog ar bapur pennawd swyddogol, papur ffacs a slipiau cyfarch, safle gwe, ac unrhyw ddeunydd cyhoeddus arall.
- 5.1.4. Y mae Arfbais y Cyngor yn cynnwys arwyddair yn Lladin.

Amserlen: arfer presennol fydd yn parhau

5.2. Arwyddion

- 5.2.1. Bydd pob arwydd gwybodaeth a godir am y tro cyntaf neu yn lle hen arwydd ar eiddo'r Cyngor yn ddwyieithog, ac felly hefyd unrhyw arwyddion gwybodaeth gyhoeddus eraill y mae'r Cyngor yn gyfrifol amdanynt. Fe fydd y ddwy iaith yn ymddangos ochr yn ochr â'r fersiwn Gymraeg ar y chwith. Lle bo hyn yn anymarferol bydd y Gymraeg yn ymddangos yn gyntaf. Bydd maint, ansawdd, eglurder ac amlygrwydd y testun yn gyfartal yn y Gymraeg ac yn y Saesneg.

Amserlen: arfer presennol fydd yn parhau

5.3. Cyhoeddi ac Argraffu Deunyddiau cyhoeddus

- 5.3.1. Bydd deunydd a anelir at y cyhoedd megis dogfennau, a deunydd esboniadol sy'n ymwneud yn benodol â'r Gymraeg neu addysg Gymraeg, Treth y Cyngor, gwybodaeth am etholiad/isetholiad lleol a ffurflenni grant yn ddwyieithog gyda'r ddwy iaith yn ymddangos yn yr un dogfen. Argraffir y ddau fersiwn ochr yn ochr lle bo'n bosibl er mwyn hwyluso croesgyfeirio, dosbarthu a chynnig dewis iaith.
- 5.3.2. Os bydd fersiynau Cymraeg a Saesneg yn cael eu cyhoeddi ar wahân, bydd y ddau fersiwn yn ymddangos ar yr un pryd, yn cael eu dosbarthu gyda'i gilydd a byddant yr un mor hawdd i'w cael.
- 5.3.3. Bydd datganiadau i'r wasg sy'n ymwneud â'r Gymraeg, addysg Gymraeg, Treth y Cyngor a gwybodaeth am etholiad/isetholiad lleol yn ddwyieithog, ac yn targedu'n benodol papurau bro lleol.
- 5.3.4. Yng nghyd-destun gweithgareddau hysbysebu a chyhoeddusrwydd bydd materion sy'n ymwneud â'r Gymraeg, addysg Gymraeg, Treth y Cyngor a gwybodaeth am etholiad/isetholiad lleol yn ddwyieithog.
- 5.3.5. Bydd hysbysebion a hysbysiadau y Cyngor - i'w gosod yn y wasg, ar hysbysfyrddau neu mewn unrhyw gyfwrng arall, sydd yn ymwneud â'r Gymraeg, addysg Gymraeg, Treth y Cyngor, a gwybodaeth am etholiad/isetholiad lleol yn ddwyieithog.
- 5.3.6. Bydd hysbysebion swydd yn ymddangos yn uniaith Saesneg mewn cyhoeddiadau Saesneg/dwyieithog, oni bai fod sgiliau dwyieithog yn ddymunol yna bydd yr hysbysiad yn ddwyieithog.

Amserlen: o ddyddiad cymeradwyo'r Cynllun

5.4. Swyddogaethau statudol a hyrwyddol

- 5.4.1. Yn y manylion a roddir i'r rhai sy'n bwriadu ymgeisio am gyfraniad ariannol tuag at weithgareddau lleol, bydd y Cyngor yn gwneud yn glir fod angen i ymgeiswyr ddisgrifio sut y maent yn bwriadu adlewyrchu natur ieithyddol y gymuned a'u cynulleidfa yn y gweithgaredd(au) y maent yn gofyn am gefnogaeth ariannol tuag ato(ynt). Wrth bwysu a mesur ceisiadau, bydd y Cyngor yn sicrhau fod ymgeiswyr wedi adlewyrchu natur ieithyddol y gymuned a'u cynulleidfa yn briodol yn eu cais.
- 5.4.2. Wrth gyflwyno cais bydd yr elfen ddwyieithog yn fater i'r ymgeisydd ei ystyried ac nid yn ofyniad gan y Cyngor wrth ddyrannu grant.
- 5.4.3. Pan ymgynghorir â'r Cyngor ar geisiadau cynllunio, bydd y Cyngor yn annog ymgeiswyr i godi arwyddion dwyieithog ar safleoedd megis swyddfeydd, busnesau a siopau ac archfarchnadoedd drwy gyfeirio at natur ieithyddol yr ardal.
- 5.4.4. Pan ymgynghorir â'r Cyngor ynglŷn ag enwau strydoedd, datblygiadau ac ystadau newydd bydd y Cyngor yn cefnogi defnyddio enwau cynhenid.

Amserlen: o ddyddiad cymeradwyo'r Cynllun

5.5. Gwasanaethau gan Bartion Eraill

- 5.5.1. Bydd unrhyw drefniadau a wneir gan y Cyngor i ddefnyddio trydydd bartion i ddarparu gwasanaethau cyhoeddus ar ei ran yn cydymffurfio â gofynion penodol y Cynllun fel a amlinellwyd gan y Cyngor. Bydd y Cyngor yn nodi pa fesurau perthnasol o'r Cynllun y bydd angen i'r trydydd parti gydymffurfio â nhw yn y manylebau tendro neu gontract.
- 5.5.2. Bydd angen i'r trydydd parti gadarnhau ei fod wedi cydymffurfio â'r mesurau perthnasol o'r Cynllun trwy lythyr.

Amserlen: o ddyddiad cymeradwyo'r Cynllun

6. GWEITHREDU A MONITRO'R CYNLLUN

6.1. Staffio

- 6.1.1. Nid yw Clerc y Cyngor yn ddwyieithog. Pan ddaw y swydd honno yn wag nodir yn yr hysbysiad(au) y byddai cael sgiliau dwyieithog yn fanteisiol ond nid yn hanfodol.

Amserlen: arfer presennol fydd yn parhau

6.2. Trefniadau Gweinyddol

- 6.2.1. Mae gan y Cynllun hwn gefnogaeth lawn y Cyngor.
- 6.2.2. Y Clerc fydd yn gyfrifol am weithrediad y Cynllun o ddydd i ddydd o fewn y Cyngor.

Amserlen: o ddyddiad cymeradwyo'r Cynllun

6.3. Y Gwasanaeth Cyfieithu

- 6.3.1. Y Clerc fydd yn gyfrifol am anghenion cyfieithu ysgrifenedig y Cyngor, a bydd hefyd yn gyfrifol am safon pob testun Cymraeg a gynhychir.
- 6.3.2. Os nad yw'r Clerc yn medru cwblhau'r gwaith yn yr amser angenrheidiol, bydd y Cyngor yn cyflogi cyfieithydd allanol.
- 6.3.3. Y Clerc fydd yn gyfrifol am drefnu cyfleusterau cyfieithu ar-y-pryd ar gyfer holl anghenion y Cyngor.
- 6.3.4. Bydd y ddarpariaeth hon ar gael ym mhob cyfarfod cyhoeddus a drefnir gan neu ar ran y Cyngor, lle mae ei angen, ac mewn unrhyw gyfarfod Cyngor arall yn ôl penderfyniad y Cyngor.

Amserlen: o ddyddiad cymeradwyo'r Cynllun

6.4. Monitro

- 6.4.1. Clerc y Cyngor fydd yn gyfrifol am fonitro gweithrediad y Cynllun.
- 6.4.2. Bydd y Cyngor yn derbyn Adroddiad blynyddol byr ar weithrediad y Cynllun, a fydd yn cael ei gyhoeddi'n lleol [e.e. y wasg leol, byrddau arddangos lleol, papur bro misol ayyb], ac anfonir copi ohono at Fwrdd yr Iaith Gymraeg. Bydd y Cyngor hefyd yn gwahodd trigolion Cymraeg yr ardal i gynnig eu barn am y gwasanaeth a sut y gellir ei wella, trwy gadw copi cyhoeddus o'r Adroddiad yn y llyfrgell lleol.
- 6.4.3. Bydd yr Adroddiad yn delio â phob agwedd o'r Cynllun Iaith.
- 6.4.4. Bydd y Cyngor yn croesawu awgrymiadau gan y cyhoedd (trwy lythyr neu dros y ffôn) ar sut i wella unrhyw agwedd o'r Cynllun.

Amserlen: o ddyddiad cymeradwyo'r Cynllun

6.5. Cyhoeddusrwydd

- 6.5.1. Bydd y Cyngor yn rhoi cyhoeddusrwydd i'r cynllun yn rheolaidd ar ei fyrddau hysbyseb.

Amserlen: o ddyddiad cymeradwyo'r Cynllun

6.6. Cysylltu â'r Cyngor

- 6.6.1. Dylid cyfeirio unrhyw sylwadau, cwynion neu awgrymiadau sy'n gysylltiedig â'r Cynllun i sylw:

Mrs S J Ash, Clerc y Cyngor, Neuadd y Dref, Carmarthen Street, LLANDEILO SA19 6AF
Tel/ffacs: 01558 82417. Email: clerk@llandeilo.gov.uk

LLANDEILO TOWN COUNCIL'S WELSH LANGUAGE SCHEME

Welsh Language Scheme prepared under the Welsh Language Act 1993

This Scheme received the approval of the Board under section 14 (1) of the Act on 19 August 2004.

1. OPENING STATEMENT

Llandeilo Town Council has adopted the principle that in the conduct of public business in Wales it will treat Welsh and English on a basis of equality. This scheme sets out how the Council will implement that principle in the provision of services to the public in Llandeilo.

The Council recognises that members of the public can express their views and needs better in their preferred language, that enabling them to use their preferred language is a matter of good practice rather than a concession and that the denial of that right could place members of the public at a real disadvantage. The Council will therefore offer the public the right to choose which language to use in dealings with the Council.

The Council aims:

- to enable everyone who receives or uses the Council's services or contributes to the democratic process to do so through the medium of Welsh or English, according to personal choice.
- to encourage the use of the Welsh language in the community
- to encourage others to use the Welsh language in the community.

2. INTRODUCTION TO LLANDEILO TOWN COUNCIL

Amongst the Council's main duties are:

- maintain public footpaths;
- consider planning matters;
- suggest improvements regarding highways;
- work with the police to safeguard the community;
- responsibility for street lights;
- provide Christmas lights every year;
- provide financial assistance for various voluntary organisations and charities;
- look after public seating and notice boards;
- appoint representatives to numerous local and outside bodies.

There are a number of social, cultural and community groups that play a prominent part in the life of the community. The Council is working to promote community development and social activities and respond to local needs to improve the standard of life in the area.

The Council has 12 elected members, when at full complement, and the Clerk works part time from the office. Currently the Clerk is not a Welsh-speaker, and most of the Council members are either non-Welsh speakers or Welsh learners. The area's linguistic profile includes a large percentage of Welsh speakers, with many Welsh-speaking community groups like Merched y Wawr, Mudiad Ysgolion Meithrin, yr Urdd, Chapels and drama groups. There are 2 Primary Schools, one of which is Welsh-speaking, and the local Secondary School is bilingual.

3. SERVICE PLANNING AND DELIVERY

3.1. New Policies and Initiatives

3.1.1. In devising new policies and initiatives the Council will:

- assess the linguistic effect of any new policies and initiatives and ensure that they are consistent with the Welsh Language Scheme.
- promote and facilitate the use of Welsh wherever possible and will move closer to implementing the principle of equality fully at every opportunity.
- consult with the Welsh Language Board in advance regarding proposals that will affect the scheme, or the scheme of any other public body. The scheme will not be altered without the Board's agreement.
- ensure that those involved in formulating policy will be aware of the Scheme, and of the Council's responsibilities under the Welsh Language Act 1993.
- ensure that the measures contained in the Scheme are applied to new policies and initiatives when they are implemented.

Timetable: from the date of Scheme approval

3.2. Standards of Quality

3.2.1. Services provided in English or Welsh will be of an equally high standard and equally prompt.

Timetable: from the date of Scheme approval

4. DEALING WITH WELSH SPEAKING PUBLIC

4.1. Written Communication

4.1.1. The Council will welcome correspondence in either English or Welsh.

4.1.2. Correspondence through the medium of Welsh will not in itself lead to any delay.

4.1.3. Every letter received in Welsh will be answered in Welsh.

- 4.1.4. All correspondence following a telephone or face-to-face conversation in Welsh or a meeting where it was established that Welsh is the preferred language of the person, although the discussion may not have been held through the medium of Welsh, will be in Welsh.
- 4.1.5. All correspondence with a member of the public will be initiated in his/her preferred language if known.
- 4.1.6. The Council will make arrangements to translate correspondence as needed in order to respond to correspondence promptly and in the original language.

Timetable: from the date of Scheme approval

4.2. Telephone Calls

- 4.2.1. As the Clerk is not bilingual, the Council cannot offer a bilingual greeting, nor deal with calls in Welsh from the outset. However when a member of the public wishes to speak Welsh the Clerk will offer to arrange for a Welsh speaking Council member to return the call within 3 days or explain that the individual is welcome to continue with the call in English or send in their enquiry in written form in Welsh.

Timetable: from the date of Scheme approval

4.3. Public Meetings organised by or on behalf of the Council

- 4.3.1. Any public meeting that is held to discuss the Welsh Language, Welsh medium education, Council Tax or any information regarding local elections/by-elections will be bilingual.
- 4.3.2. All publicity for public meetings will be bilingual, and will invite those attending to notify the Clerk of their language choice at least 10 days in advance so that appropriate translation arrangements can be made for non Welsh-speakers.
- 4.3.3. When the Council is aware that a member of the public wishes to speak Welsh in a public meeting that would otherwise be conducted in English, this should be respected by providing appropriate translation arrangements.
- 4.3.4. Any written materials such as leaflets or acetates that are used in public meetings about the Welsh language, Welsh medium education, Council Tax or information about local elections/by-elections will be bilingual.

Timetable: from the date of Scheme approval

4.4. Council Meetings

- 4.4.1. The Council's meetings are conducted in English.
- 4.4.2. The notice and agenda for the Council's meetings will be bilingual.
- 4.4.3. The minutes will be in English (translated into Welsh once approved).

- 4.4.4. The Council will respond to requests for information in relation to the minutes, or sections of the minutes in the preferred language of the individual.

Timetable: from the date of Scheme approval

4.5. Face-to-Face Meetings with the Public

- 4.5.1. Although the Clerk is not bilingual the Council welcomes meetings with the public in either Welsh or English, and the Clerk will ensure that appropriate arrangements are taken to enable any member of the public who wishes to discuss matters in Welsh to do so with a bilingual Member of the Council.

Timetable: current practice and continuing

4.6. Other Dealings with the Public

- 4.6.1. The Council contacts the public via modern technology namely website, and these mediums are available in Welsh and English for the public.

Timetable: current practice and continuing

5. THE COUNCIL'S PUBLIC FACE

Corporate Identity

- 5.1.1. The Council's name is "Cyngor Tref Llandeilo Fawr Town Council."
- 5.1.2. The Council has already adopted a bilingual corporate identity.
- 5.1.3. The name and address of the Council will appear bilingually on official headed paper, fax papers and compliment slips, web site, and any other promotional material.
- 5.1.4. The Council's coat of arms includes a motto in Latin.

Timetable: current practice and continuing

5.2. Signage

- 5.2.1. All new information signs or those replacing previous signs on Council property will be bilingual, as will any other public information signs for which the Council is responsible. The two languages will appear side by side, with the Welsh version appearing to the left. Where it is not practical, the Welsh version will appear first. The size, quality, legibility and prominence of text will be equal in Welsh and English.

Timetable: current practice and continuing

5.3. Publishing and Printing Material

- 5.3.1. Publications aimed at the public, such as documents and explanatory material dealing with the Welsh language, Welsh medium education, Council tax, information about local elections/by-elections and grants forms will be bilingual with both language versions forming one document. The versions will be printed side-by-side where possible to facilitate easy cross-reference, distribution and offer language choice.
- 5.3.2. If Welsh and English versions are published separately they will appear simultaneously, be distributed together and be equally accessible.
- 5.3.3. Press releases dealing with the Welsh language, Welsh medium education, Council tax, information about local elections/by-elections and grants forms will be bilingual, and will specifically target papurau bro (monthly community papers).
- 5.3.4. Advertising and publicity activities dealing with the Welsh language, Welsh medium education, Council tax, information about local elections/by-elections will be bilingual.
- 5.3.5. Council advertisements and notices dealing with the Welsh language, Welsh medium education, Council tax, information about local elections/by-elections – to be placed in the press, on notice boards or any other medium will be bilingual.
- 5.3.6. Job advertisements will appear in English only in English/bilingual publications, apart from when bilingual skills are desirable then the advert will be bilingual.

Timetable: from the date of Scheme approval

5.4. Statutory and promotional functions

- 5.4.1. In the information that is sent to those intending to apply for financial assistance towards local activities, the Council will make it clear that there is need for applicants to describe how they intend to reflect the bilingual nature of the community and their audience in the activity(ies) for which they require financial support. When considering applications, the Council will ensure that applicants have appropriately reflected the linguistic nature of the community and their audience in their application.
- 5.4.2. In submitting proposals the bilingual element will be a matter for the applicant to consider and not for the Council to require as a condition of grant
- 5.4.3. When the Council is consulted on planning applications, the Council will encourage applicants to erect signs bilingually in locations such as offices, businesses and shops and supermarkets by referring to the linguistic nature of the area.
- 5.4.4. When the Council is consulted on the naming of streets, developments and new estates, the Council will support the use of indigenous names.

Timetable: from the date of Scheme approval

5.5. Services by Other parties

- 5.5.1. Any arrangements made by the Council to use a third party to deliver services to the public on its behalf will comply with the specific requirements in the Scheme as outlined by the Council. The Council will outline which relevant measures in the Scheme the third party will have to adhere to within the tendering or contract specifications.
- 5.5.2. The Third party will need to confirm that it has complied with the relevant aspects of the Scheme by – letter.

Timetable: from the date of Scheme approval

6. IMPLEMENTING AND MONITORING THE SCHEME

6.1. Staffing

- 6.1.1. The Clerk of the Council is not bilingual. When that post becomes vacant the advert(s) for the post will note that having bilingual skills will be desirable but not essential.

Timetable current practice and continuing

6.2. Administrative Arrangements

- 6.2.1. This scheme has the full support of the Council.
- 6.2.2. The Clerk will be responsible for implementing the Scheme on a day-to-day basis within the Council.

Timetable: from the date of Scheme approval

6.3. The Translation Service

- 6.3.1. The Clerk will be responsible for the written translation needs of the Council, and will also be responsible for the standard of all Welsh text produced.
- 6.3.2. If the Clerk cannot complete the work within the timescale, the Council will employ an external translator.
- 6.3.3. The Clerk will be responsible for arranging simultaneous translation facilities for all the Council's needs.
- 6.3.4. When needed, this facility will be available for all public meetings arranged by or on behalf of the Council, and in any other Council meeting if that is the decision of the Council.

Timetable: from the date of Scheme approval

6.4. Monitoring

- 6.4.1. Responsibility for monitoring the Scheme will rest with the Clerk of the Council.
- 6.4.2. The Council will receive a brief annual report on implementing the Scheme that will be displayed locally (for example, the local press, local information boards, monthly papur bro and so on] with a copy being sent to the Welsh Language Board. Also the Council will invite local Welsh speaking residents to offer their views on the service and how it could be improved, by placing a copy of the Report in the local library.
- 6.4.3. The Report will deal with every aspect of the Scheme.
- 6.4.4. The Council will welcome suggestions from the public regarding improvements to any aspect of the Scheme (via letter or telephone communication).

Timetable: from the date of Scheme approval

6.5. Publicity

- 6.5.1. The Council will publicise the Scheme regularly on its notice boards.

Timetable: from the date of Scheme approval

6.6. Contacting the Council

- 6.6.1. Any comments, complaints or suggestions regarding the Scheme should be addressed to:

Mrs S J Ash, Clerk of the Council, Shire Hall, Carmarthen Street, Llandeilo SA19 6AF.
Tel/fax: 01558 824167. Email: clerk@llandeilo.gov.uk
